

THẨM QUYỀN CỦA TRỌNG TÀI THƯƠNG MẠI TRONG GIẢI QUYẾT TRANH CHẤP THỎA THUẬN BẢO MẬT THÔNG TIN VÀ KHÔNG CẠNH TRANH

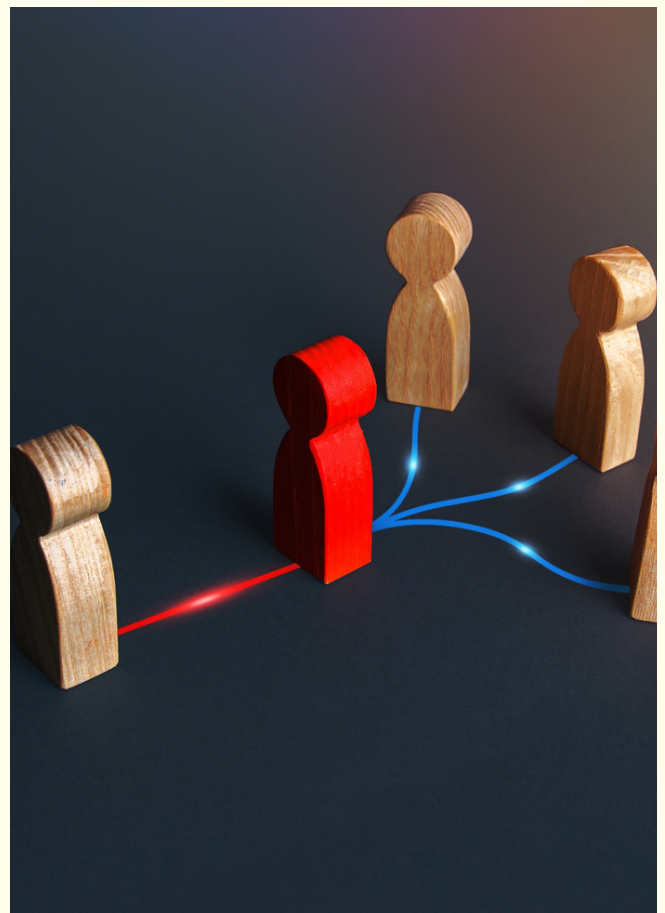
QUỐC DŨNG

Ngày 01/10/2023, Toà án nhân dân (TAND) tối cao công bố 07 án lệ mới theo Quyết định số 364/QĐ-CA của Chánh án TAND tối cao. Các án lệ được áp dụng trong xét xử kể từ ngày 01/11/2023, trong đó, đáng chú ý là Án lệ số 69/2023/AL (**Án lệ số 69**) về thẩm quyền của Trọng tài thương mại trong việc giải quyết tranh chấp thỏa thuận bảo mật thông tin và không cạnh tranh (NDA).

Án lệ số 69 được xây dựng từ Quyết định số 755/2018/QĐ-PQTT ngày 12/06/2018 của TAND Thành phố Hồ Chí Minh về việc dân sự “Yêu cầu hủy phán quyết trọng tài” với người yêu cầu là bà Đỗ Thị Mai T và người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan là Công ty TNHH R (**Công ty R**). Theo nội dung tranh chấp, Công ty R khởi kiện bà T ra Trung tâm Trọng tài quốc tế Việt Nam (VIAC), yêu cầu bồi thường do bà T đã vi phạm quy định của NDA khi bà T làm việc cho một công ty khác cùng lĩnh vực ngay sau khi đơn phương chấm dứt hợp đồng lao động với Công ty R. Yêu cầu của Công ty R đã được Hội đồng trọng tài chấp nhận, tuy nhiên bà T không đồng ý với phán quyết trọng tài và đã nộp đơn khởi kiện tại TAND Thành phố Hồ Chí Minh với yêu cầu xem xét hủy toàn bộ nội dung phán quyết trọng tài. Một trong các căn cứ được bà T đưa ra là *vụ tranh chấp không thuộc thẩm quyền của Hội đồng trọng tài*.

Hội đồng xét đơn thuộc TAND Thành phố Hồ Chí Minh đã bác bỏ lập luận và yêu cầu của bà T, đồng thời đưa ra những căn cứ pháp lý và nhận định cụ thể. Theo khoản 2, Điều 2, Luật Trọng tài thương mại 2010, “*Thẩm quyền giải quyết các tranh chấp của Trọng tài: Tranh chấp phát sinh giữa các bên trong đó ít nhất một bên có hoạt động thương mại*”. Công ty R là thương nhân, có đăng ký kinh doanh, có hoạt động thương mại theo Luật Thương mại 2005, do đó, Hội đồng xét đơn xác định thỏa thuận trọng tài này thuộc thẩm quyền giải quyết của VIAC là phù hợp với quy định pháp luật. Ngoài ra, Hội đồng xét đơn cũng trích dẫn thêm khoản

4, Điều 35, Luật Trọng tài thương mại 2010, cụ thể “*Trường hợp bị đơn cho rằng vụ tranh chấp không thuộc thẩm quyền của Trọng tài, không có thỏa thuận trọng tài, thỏa thuận trọng tài vô hiệu hoặc thỏa thuận trọng tài không thể thực hiện được thì phải nêu rõ điều đó trong bản tự bảo vệ*”. Trong khi đó, tại Bản tự bảo vệ cũng như trong suốt quá trình tố tụng trọng tài, bà T không đưa ra bất cứ phản đối nào đối với thẩm quyền của trọng tài mà vẫn tiếp tục tố tụng trọng tài, vẫn tham gia phiên họp giải quyết tranh chấp. Như vậy, bà T đã mất quyền phản đối về thẩm quyền của Hội đồng trọng tài theo quy định tại Điều 13, Luật Trọng tài thương mại 2010 và hướng dẫn tại Điều 6, Nghị quyết 01/2014/NQ-HĐTP. Bên cạnh đó, Hội đồng xét đơn cũng bác bỏ nhận định của bà T khi cho rằng tranh chấp giữa các bên là tranh chấp lao động thuộc thẩm quyền giải quyết của Tòa án vì NDA là một phần không thể tách rời của các hợp đồng lao động giữa bà T và Công ty R. Cụ thể, tại đoạn 11, Bản luận cứ đề ngày 18/01/2018 của Luật sư bảo vệ cho quyền và lợi ích hợp pháp của bà T tại VIAC và tại Phiên họp cuối cùng, Luật sư của bà T đã khẳng định lại quan điểm NDA hoàn toàn độc lập với các Hợp đồng lao động giữa Công ty R và bà T. Vì vậy, Hội đồng xét đơn xác định NDA là một thỏa thuận độc lập, khi có tranh chấp thì thuộc thẩm quyền giải quyết của trọng tài như sự lựa chọn của các bên từ khi ký kết.

Một số bình luận và khuyến nghị

Bộ luật Lao động 2012 và Bộ luật Lao động 2019 đều không trao quyền cho trọng tài giải quyết “tranh chấp lao động” cá nhân. Quyền này chỉ thuộc về Hòa giải viên lao động, Hội đồng trọng tài lao động, và TAND. Do đó, trước khi Án lệ số 69 được ban hành, đã có nhiều quan điểm, cách hiểu khác nhau về thẩm quyền giải quyết tranh chấp NDA. Có quan điểm cho rằng tranh chấp NDA là một loại tranh chấp phát sinh từ quan hệ có liên quan trực tiếp đến quan hệ lao động, đồng thời pháp luật lao động đã quy định rõ ba phương thức giải quyết tranh chấp, nên các bên không thể có lựa chọn nào khác, bao gồm cả trọng tài thương mại. Ngược lại, quan điểm tranh chấp NDA thuộc thẩm quyền giải quyết của trọng tài cho rằng người sử dụng lao động là chủ thể có hoạt động thương mại nên căn cứ theo khoản 2, Điều 2, Luật Trọng tài thương mại 2010 thì trọng tài có thẩm quyền giải quyết tranh chấp nếu trong tranh chấp có ít nhất một bên tham gia hoạt động thương mại. Như vậy, Án lệ số 69 đã đưa ra hướng xử lý, áp dụng thống nhất về thẩm quyền giải quyết tranh chấp, xác định NDA độc lập với hợp đồng lao động đồng nghĩa với việc: tranh chấp NDA không bị giới hạn bởi ba phương thức giải quyết tranh chấp theo pháp luật lao động.

Các doanh nghiệp cần nghiên cứu và cập nhật các quan điểm của Tòa án trong các án lệ được ban hành theo Quyết định số 364/QĐ-CA để có thể bảo đảm được quyền và lợi ích hợp pháp của mình, hạn chế tối đa việc phát sinh những rủi ro pháp lý không đáng có.